

ANKARA'NIN SERVETİ

Güven Dinçer

Ne zaman illerimizle ilgi mukayeseli istatistikler yayınlansa, malum kaynaklarca hemen bir "Ankara" tartışması başlatılır. Yayınlanan rakamlar, doğru dürüst okunmadan, konu hakkında bilgi sahibi olmadan ve düşünülmeden birtakım yorumlar yapılır. Daha önce de böyle olmuştu. Devlet harcamalarının illere göre dağılımını gösteren hazine istatistikleri de aynı biçimde çarpık bir yöntemle yorumlanmıştı. Olay şudur:

İllerdeki banka mevduatı ve banka şube sayısı ile kişi başına düşen mevduat ve kredi miktarları Bankalar Birliği tarafından yayınlandı. Bu istatistiklere göre, Ankara kişi başına düşen TL mevduatında, Çankaya da banka şubesi sayısı bakımından Türkiye birincisi. İstatistiklerin düzenleniş biçimi ve yeterliliği bir tarafa, haber haline getirilişi, baştan sona hatalı. Hele bu konudaki gazete haberlerinin verililişi çok ilginç. Haber başlıkları şöyle:

- Servetin başkenti Çankaya çıktı
- Mevduat zengini bürokrat şehri
- Memur kenti servetin de başkenti
- Ankara 8.4 milyar liralık mevduatla Türkiye rekoru kırdı.

Öncelikle şunu belirtmekte fayda var: Ankara'nın sadece bir başkent, Çankaya'nın da herhangi bir ilçe olduğu yolundaki anlayış, yapılan yorumlardaki temel yanlışlıktır.

Ankara Türkiye'nin ikinci büyük ilidir, bölgesel bir merkezdir ve Türkiye Cumhuriyeti'nin başkentidir.

Ankara Türkiye'nin en büyük üniversite kentidir. Türkiye'nin en büyük sağlık kentidir ve

merkezidir. Türkiye'nin en büyük kültür kentidir. Türkiye'nin en büyük üretim ve ticaret merkezlerinden biridir.

Çankaya'nın ilçe olmasına gelince: Çankaya, Ankara'nın en mamur ve en büyük ilçesidir. Çankaya'nın ilçeliği, nüfus kâğıtlarına bakılırken ve belediye seçimlerinde oy verilirken hatırlanabilen resmi bir olaydır. Başkent'in bütün siyasi ve idari bilimleri, üniversiteler ve kentin en dinamik kurumları Çankaya'dadır. Bütün bunları unutup sanki Ankara'nın dışında bir varlık gibi değerlendirilmesi temel yanlışlıktır.

Açıklamaya çalıştığımız bütün bu ekonomik, sosyal ve kültürel nedenlerle; Ankara'nın (Çankaya dahil) istatistiklerinde en başlarda olması doğaldır. Ama ne yazık ki, yayınlanan mevduat ve kredi istatistiklerinin doğru okunması ve yorumlanması halinde Ankara'nın gerçekte sahip olduğu potansiyelin ve gücün çok altında bir parasal varlığa sahip olduğu görülüyor. Öncelikle kişi başına yapılan istatistikte yanıltıcı yönler var. Bankalardaki mevduatın parasal boyutları açısından İstanbul, Ankara'nın üç katı. Döviz mevduatında ise hem oran hem toplam mevduat olarak Ankara, İstanbul'un gerisindedir. Ankara – İstanbul arasındaki mevduat karşılaştırmasında TL ve döviz oranları arasında bir paralellik olması gerekirken, tam tersine bir sonuç çıkması ise düşündürücüdür. TL mevduatında birinci olan Ankara, dövizde çok gerilerdedir. Bunun açıklaması bizim için basittir. Ankara'da kamu mevduatı ve kamu desteğinde ve/veya denetiminde bulunan Kızılay, THK, vakıf ve derneklerin mevduatları da tasarruf mevduatları ile Ankara'daki tasarruf mevduatı içinde, Ankara'nın güvenli ve istikrarlı

kentsel yapısı sebebiyle Ankara'ya gelen diğer iller mevduatı ile yabancı özel kişilerin mevduatını da, unutmamak gerekir. Kredi kullanımında İstanbul'un önde gidişi de Türkiye'deki geleneksel ekonomik yapının devamının bir göstergesidir.

Ankara ile ilgili olarak yapılan olumsuz bu yorumların ve benzerlerinin nedeni ne olabilir?

Ankara gerçeğini Türkiye'deki şeriatçı ve hilafetçiler ile batı kuklaları bir türlü içlerine sindirememişlerdir. Onlar, her fırsatta mütareke basınında ve naylon üniversitelerde bağımlı bazı kadroların tertiplemediği sözde bilimsel toplantılarda Mustafa Kemal ve onun eserlerini ve bu eserlerinin en büyüğü ve sembolü Ankara'yı küçük düşürmeye çalışırlar.

Ankara'daki servetin kaynağı mevduat hesapları değil, Ankara'daki üniversiteleridir ve bütün ülkeye hizmet veren kurumlardır. Ankara'nın yetiştirdiği gençlerdir.

Ankara her zaman bu özellikleri ile dimdik ayaktadır. Kapı kullarının tertipleri ile yıkılmayacak kadar sağlam temeller üzerindedir.

BÜTÇE GELİRLERİ - GİDERLERİ VE ANKARA

Geçen haftalarda Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü kaynaklarına dayanılarak 81 ilimizde toplanan gelirler ile yapılan harcamalar basınımızca açıklandı.

Buna göre Ocak - Ağustos 2003 döneminde 81 ilimizin 12'sinde gelirler (tahsilat), harcamaların üzerinde; 69 ilimizde ise, Gelirler, Giderleri karşılamıyor. Özellikle doğudaki 10 ilimizde oran olarak gelirler, harcamaların çok altında. Bu illerimizde gelirler, harcamaların ancak, %8 - 18'ini karşılayabiliyor.

Gelirlerin, giderlerinin üzerinde olan 12 ilimiz sırasına göre şunlardır:

İstanbul, Kocaeli, Ankara, İzmir, Bursa, İçel, Antalya, Tekirdağ, Hatay, Zonguldak, Kırıkkale ve Yalova.

Harcamaların ise en çok Ankara'da yapıldığı

görülüyor.

Devletin istatistikleri yalan söylemez. Ancak, istatistiklerin eksiksiz ve ayrıntılı yapılması gerekir. Ayrıca, istatistikler doğru yorumlanmalıdır. İstatistiklere yüzeysel bakışlar insanı yanıltabilir.

Devlet gelirlerinin önemli bir bölümünü sağlayan bu 12 il endüstriyel ve tarımsal üretim merkezlerini ve yoğun bir nüfusu barındırıyorlar. Milli gelirin önemli bir bölümü, bu illerden sağlanıyor.

Devlet Harcamalarında Ankara'nın önemli bir özelliği var. İllerde yapılan harcamalar o ilin ekonomik ve sosyal gereksinimleri için kullanılır. Ankara'da yapılan harcamaların çoğu Türkiye'nin bütünü ile ilgilidir. Diğer bir anlatımla Ankara'da yapılan harcamaların küçük bir bölümü "Ankara ili" için yapılır.

Ankara'nın başkent olması nedeni ile Parlamento, Yüksek Yargı Organları, Bakanlıklar ve silahlı kuvvetlerin Başkomutanlığı ve karargâhı ile Kuruluşların Merkez Daireleri Ankara'dadır. Bu kuruluşlar doğal olarak bütün Türkiye'ye hizmet verirler.

Ankara'daki Sağlık ve Yüksek öğrenim kurumları da bütün Türkiye'ye hizmet etmektedir.

Bu istatistiklerden sağlıklı sonuçlar çıkarmak için çeşitli açılardan değişik araştırma ve derlendirmelere ihtiyaç var.

Önce her il için yapılan yatırımlar ve cari harcamalar belirlenmeli ve buna göre yapılan yatırımların ve harcamaların il nüfusuna nispeti mutlaka açıklanmalıdır. Bu şekilde her ilin ve orada yaşayan her yurttaşın devlet harcamalarından aldığı gerçek pay ortaya çıkacaktır. Bu çalışmalar ve değerlendirmeler olmadan yapılan açıklamalar, kafa karıştırmaktan başka bir işe yaramayacaktır. Yayınlanan istatistik verileri, ancak ve ancak Maliye Bakanlığı'nca nakit ihtiyaçları ve hareketlerinde kullanılabilir.

Tabii bir de uyurken, kalkıp gezinenler
var. Odanın, evin içinde derken yolu sokağa